

Arkeologisk undersökning i anslutning till gravfält i Hemse

RAÄ 45, Doppingen 1:1, Hemse, Gotland

Arkeologisk förundersökning

Lst. Dnr:431-1285-10

Rapport ArkeoDok 2011:7

Michael Kahl

ArkeoDok

Omslagsbild: Tingsåkersgatan mot S/O. Transformatorstationen till höger.

Foto: M. Kahl

Arkeologisk undersökning i anslutning till gravfält i Hemse

Typ av undersökning: Arkeologisk förundersökning

RAÄ-nr: RAÄ 45

Undersökande institution: ArkeoDok

Socken: Hemse

Län: Gotland

Sammanfattning:

GEAB planerade att utföra kabelschaktningar i anslutning till ett tidigare påträffat och borttaget gravfält i Hemse. Den planerade sträckan låg också inom området för den sannolika tingsplatsen i Hemse, vilket indikeras bl a av namnen på marken vid och i anslutning till området för undersökningen på 1700-talets karta: Tingsbacken. Tingsåker och Tingshagen.

Vid ett tidigare oundersökt område invid en transformatorstation togs ett sökschakt upp, men det påträffades inget av antikvariskt intresse.

Innehåll

Bakgrund	8
Områdesanalys	8
Utgångspunkter	9
Genomförande och metod	9
Tekniska och administrativa uppgifter	10

Bakgrund

Gotlands Energi AB (GEAB) planerar schaktning för elkabel på fastigheterna Doppingen 1:1, 2:1 samt i Tingsåkersgatan i Hemse (Ill 1). Då den planerade sträckningen berör skyddsområdet för gravfältet RAÄ Hemse 45 har Länsstyrelsen Gotlands Län beslutat att en arkeologisk förundersökning ska utföras (Lst.Dnr. 431-1285-10). Syftet med förundersökningen är att fastställa om fornlämning berörs av markarbetet.

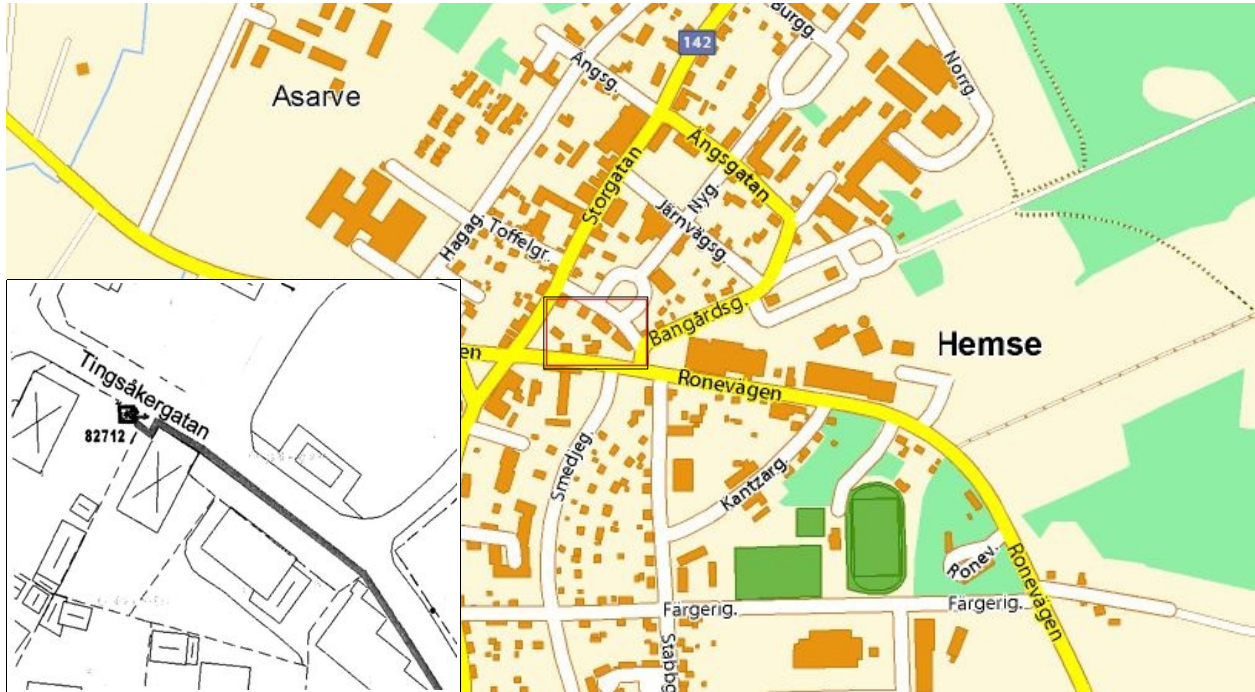

Illustration 1: Delar av Hemse med den aktuella sträckningen vid transformatorstation och Tingsåkersgatan. Kartor: Hitta.se, GEAB.

Områdesanalys

Ett i forskningen inte särskilt uppmärksammat förhållande är att den centrala delen av Hemse uppenbarligen utgjort tingsplats. Den exakta lokaliseringen av denna är inte känd, men den äldsta kartan över Hemse, från omkring 1700, ger en tydlig signal var denna står att finna. Markerna i anslutning till den centrala vägkorsningen i Hemse, där vägarna leder mot Sudret, mot Fardhem, mot Visby och mot Rone hyser talande namn som Tingsåker, Tingsbacken och Tingshagen (Ill 2). Av särskilt intresse är den så kallade Tingsbacken, vilken sannolikt är den centrala delen av Tingsbacken.

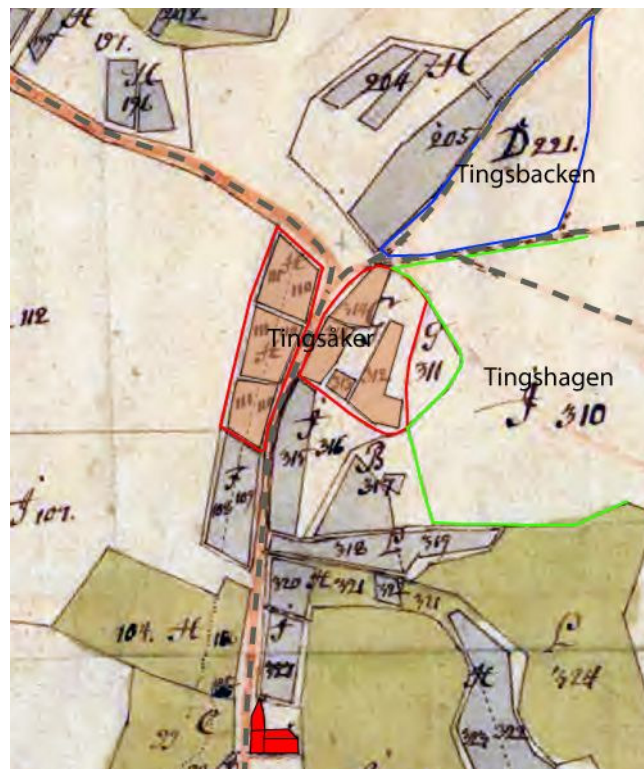

Illustration 2: Utsnitt ur 1700-talets karta med Tingsnamnen markerade.

Överför man informationen från situationen under 1600-tal till dagens karta och fornlämningsförekomst, kan man notera att det inom såväl Tingsbacken som Tingså kern påträffats gravar (III 3).

RAÄ 45 utgörs av ett mer eller mindre borttaget gravfält. Det framgår av inventeringsuppgifterna att det även innan denna undersökning i den dåvarande åkermarken påträffats gravar.

RAÄ 86 utgörs även denna av en grav påträffad i samband med byggnation.

Kopplingen mellan Tingsplats och gravar indikerar att det är sannolikt att det finns ytterligare gravar i området.

Utgångspunkter

Den enda delen av GEAB's planerade sträckning som inte låg i redan befintliga kabelschakt, var området kring transformatorstationen strax norr om RAÄ 45.

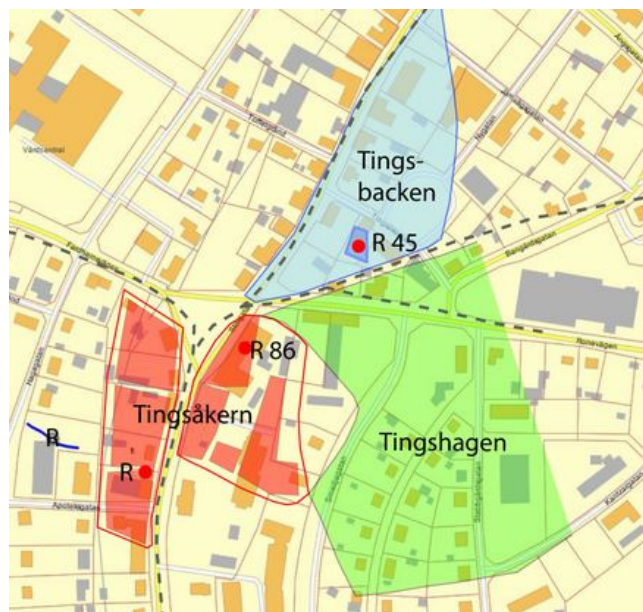

Illustration 3: 1700-talets information överförd till dagens karta och fornlämningsar.

Genomförande och metod

Vid transformatorstationen togs ett sökshakt upp längs med byggnadens västra samt norra sida (III 4,5,6,7). Schaktet mätte i nord-sydlig riktning 160 x 250 cm, och i öst-västlig riktning 80 x 370 cm (III ?). Schaktet mätte ner till 60 cm djup under markytan. Jordmånen utgjordes av sandjord. Fyllnadssand från byggnadens uppförande låg längs med den västra och norra väggen i en bredd av 30 – 80 cm.

Ingenting av antikvariskt intresse påträffades.

Illustration 4: Vy mot N.

Illustration 5: Vy mot V

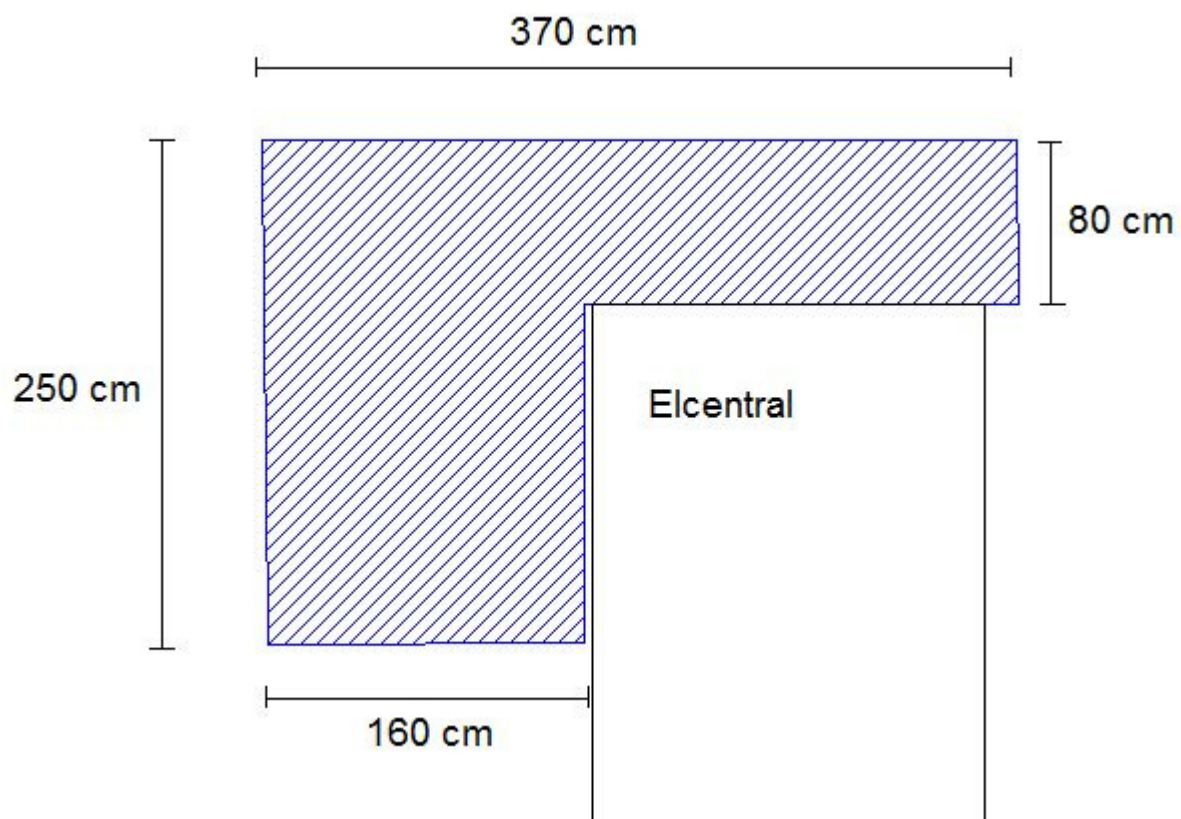

Illustration 6: Schaktplan

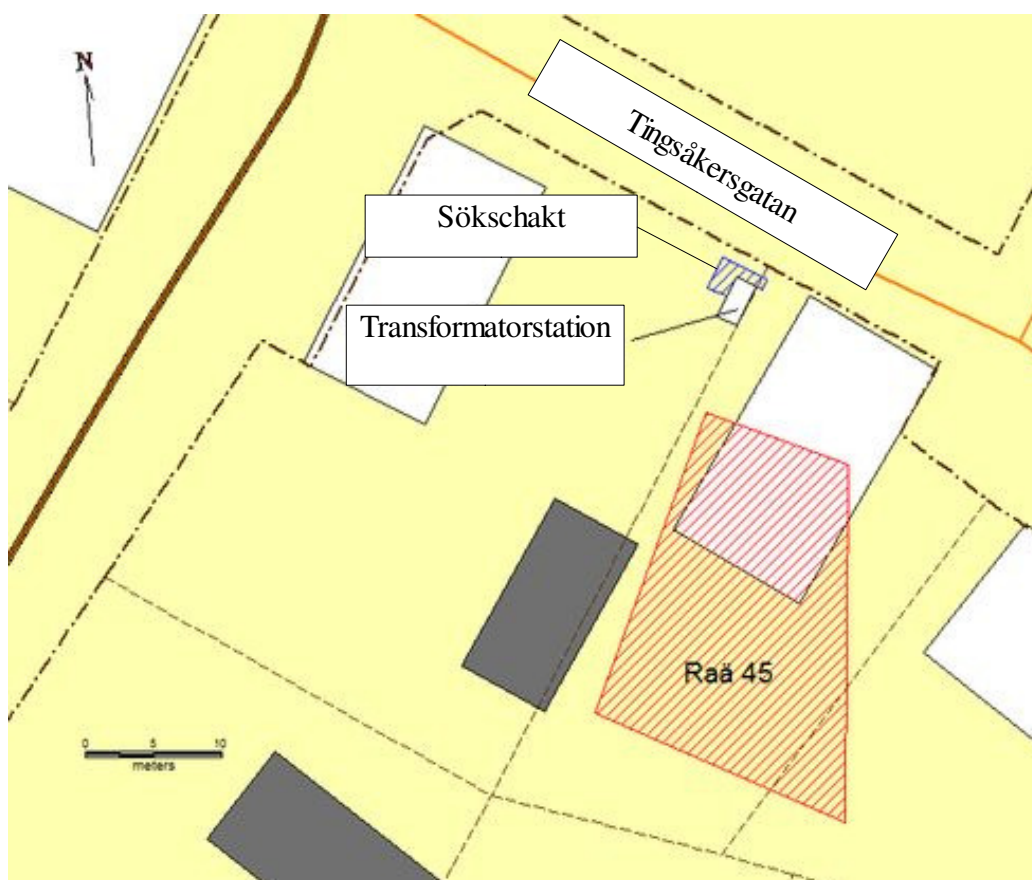

Illustration 7: Översikt med schaktet och gravfältet RAÄ 45.

Tekniska och administrativa uppgifter

ArkeoDoks projektnr	2011:7
Länsstyrelsens diarienummer:	431-1285-10
Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Gotlands län
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Utförandetid, fältarbete:	April, 2011, 0,5 fältdag
Län:	Gotland
Landskap:	Gotland
Kommun:	Gotland
Socken:	Hemse
Fastighet:	Doppingen 1:1
Fastighetskartans blad:	5J9b
Koordinatsystem:	SweRef 99
Höjdsystem:	SweRef 99
Projektledare:	Dan Carlsson
Fältarkeologer:	Michael Kahl, Malin Eriksson
Rapportansvarig:	Michael Kahl
Kartor & Layout:	Michael Kahl
Kvalitetssäkring:	Dan Carlsson
Underkonsulter:	Inga underkonsulter användes
Fynd:	Inga fynd togs tillvara